
TALEPUNKT

Til:	Udviklingsministeren	J.nr.:	104.X.50
CC:		Bilag:	
Fra:	ERH	Dato:	29. maj 2009
Emne:	Samråd i Udenrigsudvalget den 2. juni 2009. Talepunkt til besvarelse af spørgsmål AG, AH og AI		

Indledning

Der har de seneste uger været en række artikler i Dagbladet Information, der har sæt tvivl om Danidas bistand til privatsektorudvikling såvel som Danidas håndtering af kritiske evalueringer. Jeg må udtrykke skuffelse over, at ellers seriøse danske medier er hoppet på historierne, og uforståenhed overfor, at mine kolleger i Folketinget ukritisk tager anklagerne for pålydende og rejser samrådsspørgsmål, der næsten ordret afspejler ordlyden i Informations artikler. Omvendt er jeg glad for i dag at få muligheden for at få sat realiteterne på plads, og forklare om nogle af vores indsatser til fremme af privatsektorudvikling samt ministeriets praksis på evalueringsområdet. Lad mig derfor adressere de 3 spørgsmål rejst af Jeppe Kofod:

Spørgsmål AG

”Vil ministeren oplyse, hvorfor en kritisk evaluering fra 2001 af Danidas bistand til den private sektor ikke er blevet gjort til genstand for offentlig drøftelse og for opfølgning i Danida?

Umiddelbart undrer det mig, at gengivelsen af hvorledes Danida reagerede på en evaluering for 8 år siden kan blive til nyhedsstof anno 2009. Men sådan er det. Jeg vil starte med give et rids af evalueringens konklusioner.

I 2001 blev det i evalueringen af det daværende PS-Program blandt andet konkluderet, at programmets udformning var for snævert fokuseret på virksomhed-til-virksomhed samarbejde med begrænset hensyntagen til bredere udviklingsaspekter i den private sektor som helhed eller til den almindelige udvikling i de respektive lande.

Desuden konkluderede evalueringen, at programmet manglede prioritering af for eksempel sektorer med stort vækstpotentialer eller sektorer der kunne bidrage mest til en socialt afbalanceret vækst. Evalueringsrapporten pegede på, at positive resultater skyldtes individuelle teknologioverførsler og ikke var resultatet af en systematisk tilgang eller politik.

På denne baggrund fremsatte rapporten en række anbefalinger, herunder:

- At programmet skulle være spydspids for dansk erhvervsstøtte i de lande, hvor programmet allerede var etableret.
- At der burde udarbejdes landestrategier for hvert enkelt samarbejdsland.
- At målsætningerne burde omformuleres, så de omfattede udvikling af den samlede privatsektor
- At der blev opstillet overordnede udviklingsmål for at sikre PS Programmet en klar udviklingsprofil.
- At arbejdsmarkedsinstitutioner burde støttes for at sikre tilstrækkelig udvikling på arbejdsmarkedet.
- At dele af PS-enhedernes aktiviteter skulle udliciteres, fx til institutioner i den private sektor.

- Samt, at der skulle være ændret konsulentstøtte med henblik på styrkelse af projektforberedelsen og en mere effektiv dialog mellem partnerne om samarbejdets art og midler.

Udenrigsministeriet udtrykte dengang uenighed i evalueringens konklusioner. Vi påpegede, at PS Programmet havde indflydelse på den private sektor som helhed og på samarbejdslandenes generelle vækst og udvikling. Udenrigsministeriet var heller ikke enig i konsulentens anbefaling om, at programmet skulle være spydspids for den samlede støtte til erhvervsudvikling, eller at programadministration skulle udliciteres. Desuden blev det afvist at foretage en udvælgelse eller prioritering af udvalgte sektorer, ligesom ministeriet ikke var enig i behovet for at udarbejde særlige privatsektor-landestrategier.

Fællesnævneren for mange af anbefalingerne var, at evalueringsteamet gerne så PS Programmet varetage indsatser til udvikling af den samlede private sektor, hvorimod Udenrigsministeriet offentligt tilkendegav synspunktet om, at PS Programmet skulle bevare sit fokus på virksomhed-til-virksomhed samarbejde. Mange af anbefalingerne havde således fokus rettet mod indsatser, der arbejdes målrettet med under andre af Danidas programmer.

Til trods for at anbefalingerne ikke blev omsat til handling med det samme i 2001, blev det i 2001 fra ministeriets side tilkendegivet, at man løbende ville være opmærksom på behovet for justeringer. Og der skete jo sådanne justeringer 4 år senere i 2005 om selvsamme PS Program!

Det rejste spørgsmål er således baseret på uvidenhed om, eller fornægtelse af, at der rent faktisk blev fulgt op på mange af anbefalingerne fra 2001 evalueringen, da jeg i 2005 iværksatte en omfangsrig analyse af PS Programmet. Baseret på en bred konsultationsproces blev rammerne for PS Programmet genovervejet med fokus på,

hvordan det kunne gøres bedre. En bredt sammensat gruppe af repræsentanter fra interesseorganisationer, fagbevægelsen, erhvervsliv og forskere gjorde et stort stykke arbejde med at udvikle en rapport med anbefalinger til det nuværende B2B Program, som afløste PS Programmet i 2006. Interessant i denne sammenhæng er, at evalueringsrapporten fra 2001 og dets anbefalinger blev nøje genovervejet, og nogle af dem er direkte afspejlet i de nye rammer for B2B.

B2B-Programmets omdrejningspunkt er fortsat, som i 2001, virksomheds-til-virksomhedssamarbejdet, men ellers er det helt i tråd med anbefalingerne fra 2001 kommet øget fokus på den lokale efterspørgsel, klarhed om målsætning, styrket projektforberedelse, konsulentstøtten omdannet, udarbejdet landespecifikke erhvervsudviklingsprofiler med prioritetssektorer samt øget fokus på synergi med de øvrige bistandsindsatser.

Danida har således fulgt op på evalueringsrapportens anbefalinger eller kritikpunkter i lyset af offentlig debat og drøftelser blandt interessenter – nuvel, med nogle års forsinkelse – men evalueringsteamet fra 2001 burde alt andet lige være tilfredse hermed?! Det undrer mig derfor i høj grad, at konsulenten bag rapporten her i år 2009 forekommer fortørnet over de uenigheder, der herskede i 2001 – for 8 år siden - frem for at erkende, at vi rent faktisk har fulgt mange af evalueringens råd og forslag.

Forslagene til ændrede rammer og vilkår for B2B Programmet blev forelagt Udenrigsudvalget - inklusive Hr. Jeppe Kofod - i februar 2006. Derfor undrer det mig meget at han tilsyneladende har glemt, at hans egen og resten af udvalgets opbakning til iværksættelsen af det nye B2B Program var et resultat af lydhørhed over for kritik.

Spørgsmål AH:

”Vil ministeren oplyse, hvorfor regeringen ikke har fulgt anbefalingerne i den kritiske evaluering af bistanden til den private sektor fra 2001?”

Dette spørgsmål ligner jo i høj grad det første, og jeg mener derfor at have besvaret det allerede. Jeg vil dog gerne bemærke, at disse to spørgsmåls differentiering mellem ministeren, Danida og regeringen afspejler en helt fejlagtig præmis hos Informationsjournalist. Jeg troede faktisk at spørgeren var klar over, at det er mig som udviklingsminister der har ansvaret for Danida, og at Danida er en del af udenrigsministeriet, som igen er en del af regeringsapparatet.

Lad mig besvare det sidste spørgsmål, som lyder som følger:

Spørgsmål AI:

”Hvad kan ministeren oplyse om baggrunden for, at regeringen har valgt at sidde eksperternes kritik af erhvervsbistanden overhørig og i stedet udvide erhvervsbistanden til samtlige programsamarbejdslande, hvilket i lyset af evalueringens anbefalinger synes at være sket på baggrund af ideologisk og ikke faglig tilgang til udviklingsbistanden?”

Jeg mener at det er et meget fordømmende og helt ubegrundet udsagn at hævde, at regeringen sidder eksperternes kritik af bistanden til privatsektorudvikling overhørig. Jeg undres igen over, at sådanne påstande ukritisk tages for gode varer af andre medier og politikere. Flere af de eksperter, som har ladet sig citere i Information, har udført adskillige evalueringsopgaver eller vurderinger af projektforslag for Danida de seneste år, og nogle af dem er endda lige nu på opgaver støttet af Danida. Der er altså ingen konsulenter, som bliver lagt på is, og der bliver systematisk fulgt op på alle evalueringer, hvad enten de viser sig at være positive eller kritiske over for dansk udviklingsbistand. At

danske konsulenter i dag muligvis ikke får de ønskede opgaver, hver gang de lægger billet ind på disse, skyldes, at evalueringsopgaver siden 2004 er underlagt EU's udbudsregler, og derfor er konkurrencen med andre internationale bistandskonsulenter naturligvis blevet intensiveret de seneste år. Konkurrence er, som de fleste ved, gavnligt for kvaliteten. Dette gælder også for danske bistandskonsulenter, som igennem mange år har udført opgaver støttet af Danida og andre bistandsorganisationer.

I forlængelse af spørgsmålets underliggende antagelse af, at faglighed undermineres af ideologi i prioriteterne for dansk bistandssamarbejde, vil jeg gerne understrege, som jeg allerede har tilkendegivet i et indlæg i Information, at jeg mener, at de egentlige bistandseksperter er afrikanerne selv. Toneangivende afrikanere som Tanzanias præsident, Mozambiques premiereminister og Afrikabankens administrerende direktør har netop gennem det seneste års tid udgjort drivkraften i Afrika Kommissionens arbejde med at sætte en ny dagsorden for effektivt internationalt udviklingssamarbejde med Afrika. De har sat fokus på, at der fra international side er behov for at støtte privatsektorudvikling i Afrika. Anbefalingerne er bestemt baseret på faglighed. Samtidig bekræfter Afrika Kommissionens anbefalinger, at vi fra Danidas side med stor faglig kapacitet i København og ude på ambassaderne i partnerskab med lokale regeringer og andre donorer gennem de seneste år har været og fortsat er på rette spor med øget fokus på privatsektor udvikling.

Det er på denne baggrund, at Danida arbejder målrettet med at skulle udvide indsatserne til fremme af erhvervsudvikling i alle programsamarbejdslandene fordi det er efterspurgt i vores programsamarbejdslande. Vi arbejder på tre niveauer i tæt samspil: På regeringsniveau gennem policy-udvikling, på sektorniveau gennem sektorprogrammerne samt på virksomhedsniveauet gennem erhvervsinstrumenter såsom B2B Programmet.

Mange dygtige danske og internationale bistandsfolk tager dagligt del i Danidas indsatser i verdens fattigste lande og bidrager til at gøre en forskel. Vi tilstræber hele tiden at styrke kvaliteten af den bistand vi yder og dermed optimere udbyttet af danske skattekrone – netop i lyset af evalueringer, monitorering og forslag til at forbedre indsatserne.

Jeg mener derfor, at det er usagligt og helt udokumenteret når Dagbladet Information og andre medier, har forsøgt at skabe et billede af, at Danida ikke tåler kritik og lægger konsulenter på is, hvis de giver udtryk for kritiske betragtninger.

Lad os få debatten hævet til et mere sagligt niveau, hvor fokus er på de fattige, som udviklingsbistanden skal tilgodese frem for at fokusere på sure opstød fra få danske aktører involveret i bistandsarbejdet. Om godt en uge holder vi et stort åbent arrangement med titlen Danida Development Days, hvor der netop er fokus på vejen frem for dansk udviklingsbistand i lyset af Afrika Kommissionens anbefalinger. Jeg vil afslutningsvis opfordre alle, der har en ægte interesse i dette område til at tilmelde sig dette arrangement.